

Remissvar från Hyresgästföreningen

Uppdrag att föreslå ändringar i trafikbullerförordningen

Hyresgästföreningen vill ta tillfället i akt att lämna synpunkter på Boverkets rapport av *Uppdrag att föreslå ändringar i trafikbullerförordningen LI2026/00657*. Människors bostad är den plats där de ska kunna sova, vila och återhämta sig. Regler om trafikbuller handlar därför inte bara om tekniska krav eller om hur enkelt det är att ta fram en detaljplan. De handlar också om människors hälsa och kvaliteten på nya bostäder.

Det är bra att förenkla plan- och byggprocessen där det går. Men en förenkling behöver ge en tydlig nytta och får inte leda till att de boende får bära kostnaden genom en sämre boendemiljö. Boverkets eget underlag visar att bostadsutbudet väntas öka endast i begränsad omfattning. Samtidigt kan det leda till fler bostäder med inbyggda risker för människors hälsa. Mot denna bakgrund anser Hyresgästföreningen att föreslagna förändringar inte bör genomföras.

Liten effekt på bostadsbyggandet

Boverket bedömer själva att förslaget bara kommer att öka bostadsutbudet i begränsad omfattning. Trafikbullerförordningen anses inte heller hindra hur många bostäder som planeras och byggs. Eftersom det dessutom saknas nationell statistik över hur många projekt som påverkas av dagens krav är det svårt att bedöma hur stort problemet faktiskt är. De positiva effekterna på bostadsbyggandet framstår därför som både små och osäkra.

Förslaget kan visserligen förenkla enskilda projekt och sänka vissa kostnader, men det finns inget som visar att besparingarna kommer de boende till del genom lägre boendekostnader. Inte heller en lägre byggkostnad per kvadratmeter behöver innebära en lägre total boendekostnad. Det grundläggande problemet att många hushåll inte har råd att efterfråga nyproducerade bostäder som motsvarar deras behov kvarstår alltså. Risken är i stället att fler bostäder med sämre ljudmiljö möjliggörs utan att det byggs märkbart fler bostäder som människor har råd med.

Problem i planprocessen bör lösas utan sämre skydd

I rapporten beskrivs att dagens regler kan vara svåra att använda eftersom bostädernas planlösning i vissa fall behöver hanteras redan i detaljplanen samt att tillämpningen ser olika ut och ibland är felaktig. Det är problem som behöver tas på allvar. Men svårigheter i planprocessen är inte i sig ett skäl att ta bort ett skydd som har betydelse för människors hälsa och boendemiljö. Det hade i stället varit önskvärt att utreda hur kravet kan bli enklare att

hantera. Det kan handla om tydligare regler, bättre vägledning, mer enhetliga planbestämmelser eller förändringar i hur frågan hanteras mellan detaljplan och bygglov. Det vore en mer träffsäker lösning än att förenkla processen genom att acceptera en sämre boendemiljö.

Fortsatt behov av tillgång till en ljuddämpad sida

Den mest påtagliga konsekvensen av förslaget är att en byggnad kan byggas med en ljuddämpad sida utan att vissa lägenheter har ett enda rum mot den. Det blir därmed möjligt att bygga bostäder där både sovrum och vardagsrum vetter mot en bullerutsatt fasad. En lugnare gård eller sida av byggnaden är värdefull för den gemensamma utemiljön, men kan inte ersätta möjligheten att ha åtminstone ett rum mot en lugnare sida i den egna bostaden.

Boverket framhåller att kraven på buller inomhus ligger fast, men det ger inte samma skydd. Rapportens egen forskningsgenomgång visar att boende störs mindre och sover bättre när bostaden har rum mot en ljuddämpad sida, även när inomhuskraven är uppfylla. En bostad kan därför uppfylla de tekniska kraven men ändå ge sämre möjligheter till sömn, återhämtning och vädring. Att fler bostäder kan byggas utan något rum mot en ljuddämpad sida innebär en tydlig försämring av den boendemiljö som reglerna ska bidra till att skydda. Med anledning av detta är det svårt att dela Boverkets bedömning att förslaget saknar betydelse för miljö kvalitetsmålet *God bebyggd miljö*.

Risker för ökade skillnader mellan hushåll

En försämrad ljudmiljö påverkar inte alla lika. Barn, äldre, personer med funktionsnedsättning och kroniskt sjuka är mer sårbara för buller och vistas ofta mer i hemmet. Ofta har de också mindre möjlighet att byta bostad eller på andra sätt undvika störningen. När förslaget öppnar för större lägenheter där alla rum vetter mot en bullerutsatt fasad kan därför fler människor, inte minst barnfamiljer, utsättas under lång tid.

Även hushållens ekonomiska förutsättningar spelar roll. Boverket pekar själv på risken att hushåll med svagare ekonomi i högre grad hänvisas till bostäder med sämre ljudmiljö. Den risken är särskilt viktig att uppmärksamma eftersom den nuvarande gränsen på 65 dBA för bostäder på högst 35 kvadratmeter föreslås tas bort. Mindre och billigare bostäder kan därmed i större utsträckning komma att ligga i miljöer med mycket höga bullernivåer. En god boendemiljö får inte bli något som bara den med större ekonomiska marginaler kan välja. Förslaget riskerar därför att förstärka redan befintliga skillnader i hälsa och boendevillkor.

Osäkra samhällsekonomiska konsekvenser

Det finns en tydlig obalans mellan de vinster som förslaget kan ge och de risker som följer med det. Vinsterna består främst av något enklare planering och lägre projekteringskostnader i vissa byggprojekt. De möjliga kostnaderna uppstår däremot genom en sämre ljudmiljö och kan i förlängningen belasta både de boende, hälso- och sjukvården och samhället i stort. Det kan handla om ökad ohälsa, sjukskrivningar och produktionsbortfall, men också om större behov av ljudisolering, ventilation och kylning.

Boverket har inte kunnat värdera dessa kostnader och nyttor i pengar och kan därför inte visa att förslaget är samhällsekonomiskt lönsamt. Det är särskilt viktigt eftersom en förenkling i planeringsskedet är tillfällig, medan en bostad med dålig ljudmiljö kan stå kvar i många årtionden. När bostäderna väl är byggda är bristerna dessutom svåra och kostsamma att rätta till. Mot den bakgrunden är det inte rimligt att genomföra förändringar och först därefter följa upp om de har lett till negativa hälsokonsekvenser.

Hyresgästföreningen

Marie Linder, förbundsordförande

Joachim Höggren, utredare